

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmma Totivs Theologiæ S. Thomæ Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Tertiæ Partis Volumen Secundum

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romæ, 1619

De tempore celebrationis. 2

urn:nbn:de:hbz:466:1-38725

passionis. Vnde in quadam Dominicali oratione fe-
creta dicitur, Quoties huius hostiæ commemoratio
celebratur, opus nostræ redemptionis exercetur.
Quantum igitur ad primum modum, poterat dici
Christus immolari etiam in figuris veteris Testa-
menti. Vnde & Apoca. decimoretio dicitur, Quo-
rum nomina non sunt scripta in libro vitæ agni, qui
occisus est ab origine mundi. Sed quantum ad secū-
dum modum, proprium est huic sacramento, quòd in
eius celebratione Christus immoletur.

Ibid.

Ad primum ergo dicendum, quòd sicut Ambr. *
ibidem dicit, Vna est hostia (quam scilicet Christus
obtulit, & nos offerimus), & non multæ: quia semel
oblatus est Christus. Hoc autem sacrificium exem-
plum est illius. Sicut enim quod ubique offertur,
vnum est corpus & non multa corpora: ita & vnum
sacrificium.

Ad secundum dicendum, quòd sicut celebratio
huius sacramenti est imago representatiua pas-
sionis Christi, ita altare est representatiuum cru-
cis ipsius, in qua Christus in propria specie immo-
latus est.

Ad tertium dicendum, quòd per eandem ratio-
nem etiam sacerdos gerit imaginem Christi, in cui-
us persona & virtute verba pronunciat ad conse-
crandum: vt ex supradictis patet *. Et ita quodam-
modo idem est sacerdos & hostia.

ARTIC. II.

*Vtrum conuenienter fit determinatum tempus
celebrationis?*

505

4. di. 13.

9. 1. ar. 2.

9. 4.

ar. prec.

* in pref.

2. Psal. 21

11. sir. prin.

89. 8.

AD secundum sic proceditur. Videtur, quòd in-
conuenienter fit determinatum tempus cele-
brationis huius mystetij. Hoc enim sacramentum est
representatiuum Dominicæ passionis, vt dictum est f.
Sed commemoratio Dominicæ passionis fit in Ec-
clesia semel in anno. Dicit enim Aug. * super Psal.
21. Quotiescumque Pascha celebratur, numquid to-
ties Christus occiditur? sed tamen anniuersaria re-
cor-

cordatio representat quod olim factum est : & sic nos facit moueri , tamquam videamus in cruce pendentem Dominum . Ergo hoc sacramentum non debet celebrari, nisi semel in anno.

¶ 2 Præterea, Passio Christi commemoratur in Ecclesia, sexta feria ante Pascha. Non autem in festo Natalis. Cum ergo hoc sacramentum sit commemoratiuum Dominicæ passionis, videtur inconueniens esse, quòd in die Natalis ter celebretur hoc sacramentum; in parasceue autem totaliter intermittatur.

¶ 3 Præterea, In celebratione huius sacramenti Ecclesia debet imitari institutionem Christi. Sed Christus consecrauit hoc sacramentum hora serotina. Ergo videtur, quòd hora tali debeat hoc sacramentum celebrari.

¶ 4 Præterea, Sicut habetur de consec. distin. 1. * Leo Papa scribit Dioscuro Alexandrino episcopo, quòd in prima parte diei missas celebrare licet. Sed dies incipit à media nocte : vr supra dictum est. Ergo videtur, quòd etiam post mediam noctem licet celebrare.

*Leo 7 ep.
81. ca. 2.
cir. prin.
Et hñtur
de cons. d.
1. c. Ne-
cesse est.*

¶ 5 Præterea, In quadam Dominicali oratione secreta dicitur, Concede nobis Domine quæsumus hæc frequentare mysteria. Sed maior erit frequentia, si etiam pluribus horis in die sacerdos celebret. Ergo videtur, quòd non debeat prohiberi sacerdos pluries celebrare in die.

SED in contrarium est consuetudo, quam seruat Ecclesia secundum Canonum statuta.

RESPONDEO dicendum, quòd (sicut dictum est *) in celebratione huius mysterij attenditur representatio Dominicæ passionis, & participatio fructus eius. Et secundum utrumque oportuit determinare tempus aptum celebrationi huius sacramenti. Quia enim fructu Dominicæ passionis quotidie indigemus, propter quotidianos defectus, quotidie in Ecclesia regulariter hoc sacramentum offertur.

*ar. prae.
q. 79.
ar. 1.*

Ec 4 Vnde

Vnde & Dominus nos petere docet, Luc. 11. Panem nostrum quotidianum da nobis hodie. Quod exponens Aug.* lib. de verbis Domini dicit, Si quotidianus est panis, cur post annum illum sumas, quemadmodum Græci in Oriente facere consueverunt? accipe quotidie ut quotidie tibi profit. Quia verò Dominica passio celebrata est à tertia hora vsque ad nonam: idè regulariter in illa parte diei, solemni-ter hoc sacramentum in Ecclesia celebratur.

*in ser. 28.
parum à
me. 8. 10.*

Ad primum ergo dicendum, quòd in hoc sacra-mento recolitur passio Christi, secundum quod eius effectus ad fideles deriuatur. Sed tempore passionis recolitur passio Christi solum secundum hoc, quòd in ipso capite nostro fuit perfecta. Quod quidem factum est semel: quotidie autem fructum Dominica passionis fideles percipiunt. Et idè illa commemo-ratio fit semel in anno: hoc autem quotidie & pro-pter fructum, & propter iugem memoriam.

*in cor. 1.
locis ibi.
ditatis.*

Ad secundum dicendum, quòd veniente veritate, cessat figura. Hoc autem sacramentum est figura quædam, & exemplum Dominica passionis: sicut dictum est*. Et idè in die quo ipsa passio Domini recolitur, prout realiter gesta est, non celebra-tur consecratio huius sacramenti. Ne tamen Ecclesia ea etiam die sit sine fructu passionis per hoc sacra-mentum nobis exhibito, corpus Christi consecratum in die præcedenti, reseruetur sumendum in illo die: non autem sanguis, propter periculum, & quia san-guis specialius est imago Dominica passionis: ut su-pra dictum est*. Nec verum est quod quidam di-cunt, quòd per immissionem particulæ corporis Chri-sti in vinum: conuertatur vinum in sanguinem: hoc enim aliter fieri non potest, quàm per consecrationē factam sub debita forma verborum. In die autem Na-tiuitatis plures missæ celebrantur, propter triplicem Christi natiuitatem. Quarum vna est æterna, que quantum ad nos est occulta. Et idè vna missa can-tatur in nocte: in cuius introitu dicitur, Dominus dixit.

*q. 78. a. 3
ad 2. C.
q. 76. a. 2
ad 2.*

*de conse.
dist. 1. c.
Nocte.*

dixit ad me, Filius meus es tu, ego hodie genui te. Alia autem est temporalis, sed spiritualis: quia scilicet Christus oritur tanquam lucifer in cordibus nostris: ut dicitur 2. Petri 1. Et propter hoc cantatur missa in aurora; in cuius introitu dicitur, Lux fulgebit hodie super nos. Tertia est Christi natiuitas temporalis & corporalis: secundum quam uisibilis nobis processit ex utero Virginali, carne indutus. Et ob hoc cantatur tertia missa in clara luce: in cuius introitu dicitur, Puer natus est nobis. Licet è conuerso possit dici, quòd natiuitas æterna secundum se est in plena luce; & ob hoc in Euangelio tertiæ missæ fit mentio de natiuitate æterna. Secundum autem natiuitatem corporalem, ad literam natus est de nocte, in signum, quòd ueniebat ad tenebras infirmitatis nostræ. Unde & in missa nocturna dicitur Euangelium de corporali Christi natiuitate. Sic etiam & in alijs diebus, in quibus occurrunt plura Dei beneficia, vel recolenda, vel expetenda, plures missæ celebrantur in die: puta, una pro festo, & alia pro ieiunio, vel pro mortuis.

Ad tertium dicendum, quòd (sicut dictum est superius*) Christus uoluit ultimo hoc sacramentum, q. 73. a. 5 discipulis tradere, ut fortius eorum cordibus imprimeretur. Et idèd post cœnam in fine diei hoc sacramentum consecrauit, & discipulis suis tradidit. A nobis tamen celebratur hora Dominicæ passionis, scilicet diebus festis in tertia, quando crucifixus est linguis Iudæorum: ut dicitur Mar. 15. & quando Spiritus sanctus descendit super discipulos: vel diebus profestis in sexta, quando crucifixus est in manibus militum, ut habetur Ioan. 19. vel diebus ieiuniorum in nona, quando uoce magna clamans emisit spiritum, ut dicitur Matth. 27.

Potest tamen tardari, maximè quando sunt ordines faciendi, & præcipuè in sabbato sancto, tum propter prolixitatem officij, tum quia ordines pertinent ad diem Dominicam, ut habetur in Decret. dist.

Decr. dif. 75. cap. *quod à patribus. Possunt tamen missæ celebrari in prima parte diei propter aliquam necessitatem, ut dicitur de conf. † dist. 1. cap. Necessè est, &c. † *De cõf.* Ad quartum dicendum, quòd regulariter missa debet celebrari in die, & non in nocte: quia ipse Christus est præsens in hoc sacramento, qui dicit Ioan. 9.

Me oportet operari opera eius, qui misit me; donec dies est. Venit nox quando nemo potest operari: quamdiu in mundo sum, lux sum mundi. Ita tamen, quòd principium diei accipiatur non à media nocte, nec etiam ab ortu solis, id est, quando substantia solis apparet super terram; sed quando incipit apparere aurora: tunc enim quodammodo dicitur sol ortus, in quantum claritas radiorum eius apparet. Vnde & Mar. 16. dicitur, quòd mulieres venerunt ad monumentum orto iam sole: cum tamen venerint, cum adhuc tenebræ essent ad monumentum, ut dicitur Ioan.

li. 2. c. 24. 20. Sic enim hanc contrarietatem soluit August. * in *aliquãtu* lib. de consensu Euangel. Specialiter tamen in nocte natalis Domini missa celebratur, propter hoc, quòd Dominus in nocte natus est, ut dicitur de *tom 4.* *de cõf. d.* fecerat. * dist. 1. cap. Nocte, &c. Et similiter etiam in *1. c. No-* sabbato sancto circa noctis principium, propter hoc, quòd Dominus nocte surrexit, id est, cum adhuc tenebræ essent ante manifestum solis ortum.

Ad quintum dicendum, quòd sicut habetur de *de cõf. d.* conf. dist. 1. ex Decreto Alexand. Papæ *, sufficit sacerdoti vnã missam in die vnã celebrare: quia *1. c. suffi-* Christus semel passus est, & totum mundum redemit; *cit.* & valde fœlix est, qui vnã dignè celebrare potest.

Quidam tamen pro defunctis vnã faciunt, alteram de die, si necesse sit. Qui verò pro pecunia aut adulationibus secularium, vnã die præsumunt plures celebrare missas, non æstimo euadere damnationem. Et *In decr.* extra de celebr. miss. * dicit Innocentius tertius, quòd *lib. 2. tit.* excepto die natiuitatis Dominicæ, (nisi causa necessitatis suadeat) sufficit sacerdoti semel in die vnã *4. c. con-* missam solummodo celebrare. *suluii.*